

Förslag till Avelspolicy och Avelsstrategi för KEESHOND

Allmänt, bakgrund och historik

Keeshond är en pigg och vaken spets hund av medelstorlek. Den har blivit omtyckt och uppskattad både för sällskap och utställning. Hunden har en vacker stor och luftig päls – utom där den är som mest i vägen, på huvud och tassar – och den har ett uttrycksfullt och vackert huvud där de fint tecknade ”glasögonen” är rasens särmärke. Pälsen består av riklig underull och täckhår av varierande längd på olika ställen av kroppen. Längst på halsen (kragen), på svansen och bak på låren (byxor). Är kvaliteten på pälsen bra så är den lättare att sköta än man kan tro vid första anblicken. Regelbunden borstning och kamning ända nerifrån hårbotten en gång i veckan och lite rejälare tag vid fällning.

Keeshond är framför allt en sällskaps- och familjehund. Den är dock mycket anpassningsbar och hänger med på det mesta som dess ägare hittar på. Den har lagom vaktinstinkt och revirkänsla, men låg jaktlust. Trots sitt kramgoda utseende har keeshond aldrig blivit en stor och populär ras utan hållit sig på en lagom nivå. Antalet registreringar har dock sjunkit under senare år och det föds nu runt 100 valpar om året i Sverige.

Reg:siffror

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
107	148	131	120	104	101	105	90	128

Rasen stammar från samma ”urras”, Canis Familiaris Palustris, som chowchow, samojed, lajkor och övriga nordiska spetsar. Denna spets hundstyp har under årtusendena varit vanlig i Europa.

Dagens keeshond har till största delen formats i England. Från Holland och Tyskland importerades ett antal hundar och efter första världskriget grundades de första kennlarna med keeshonduppfödning i England: van Zaandaam, Evenlode och Vorden. År 1925 bildades den engelska keeshondklubben. I England har rasen utvecklats till den familjevänliga och vackra pälshund den nu är.

De hundar som finns i Sverige härstammar huvudsakligen från engelska importörer. De första importerades i början av 1950-talet från England av Carin Slättne och Alfrida Lindholm, Kristianstad. I Skåne fick keeshonden ofta ersätta den gamla bandhunden: utan utpräglad jaktlust men med stark revirkänsla kunde man ha dessa hundar lösa på gårdsplanen. Därtill en lagom stark vaktinstinkt för att bara rapportera när det kom främmande till gården. Idag är keeshonden spridd över hela Sverige.

Importörer av keeshond har under åren huvudsakligen kommit från England, men även från USA, Kanada och Australien. Ett visst avelsutbyte sker med Finland, men även där kommer de flesta importörer från England. Export av svenskuppfödda keeshond sker sedan flera år tillbaka till importländerna och många andra länder..

Keeshonden har FCI-standard nr 97, en samlingsstandard för Tyska spetsar, som inkluderar både keeshond och dvärgspets. I England har keeshond en egen standard som på några punkter avviker från FCIs.

Rasklubbens tillvägagångssätt och framtidsplaner

Vid framtagningen av följande avelsstrategi för keeshond har Keeshondringens styrelse och avelskommitté använt sig av

- enkäter,
- Genetica/Lathunden,
- statistik från SKK:s veterinärdata,
- statistik och uppgifter från Agria och andra försäkringsbolag,
- diskussioner med uppfödare
- och tidigare framtaget raskompendium.

En enkät riktade sig till ägare av keeshond födda under år 1996 och 1997. Där försökte vi bland annat få fram en bild av hur man upplever hundens mentalitet, temperament och funktion i vardagen.

En annan enkät vände sig till uppfödare på rasen och innefattade naturligtvis frågor om avel, parning och valpkullar, samt mer ingående frågor om eventuella sjukdomar eller problem inom rasen. Svaren på denna enkät sammanställdes av neutral person utanför rasklubben.

Försäkringsstatistiken för en nummerärt liten ras måste alltid tas med en stor nypa salt, men vi har ändå funnit en del vägvisning här som kunnat leda till fördjupade studier.

Avslutningsvis anordnades en uppfödarträff där det framtagna förslaget grundligt diskuterades.

Keeshondringens styrelse avser att följa upp utvecklingen inom rasen och kontrollera hur rekommendationer och målsättningar förverkligas dels genom avelskommitténs granskning av valproduktionen, dels genom uppfödarträffar minst vartannat år. Styrelsen känner förtroende för uppfödarna på rasen och tror att avelsstrategin kan bli ett användbart verktyg i deras framtida arbete.

Stockholm den 11 december 2004

Keeshondringens styrelse

(Monica Ekman ordf.)

AVELSPOLICY FÖR KEESHOND

Keeshondringen ansvarar i samarbete med SSUK och Svenska Kennelklubben för keeshondens utveckling i Sverige. Keeshondringens övergripande mål är att väcka intresse för keeshond och främja avel med mentalt och fysiskt sunda samt exteriört fullgoda och rastypiska individer.

Rasens utveckling grundas på de enskilda uppfödarnas val av avelsdjur och det är viktigt med en gemensam policy som tar tillvara rasens möjlighet att fortleva. Aveln skall vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet och funktion eller tömmer rasen på den genetiska variationen.

Avel och uppfödning skall ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen, SKK:s grundregler och konsumentköpslagen samt den avelspolicy som utarbetats av Keeshondringen utifrån rasstandarderna.

För en fortsatt positiv utveckling har Keeshondringen utarbetat följande riktlinjer som stöd för avelsarbetet:

- Verka för ökad genetisk variation och minskad inavelsgrad
- Verka för en god hälsa som grund för ett långt liv utan hälsostörningar
- Bibehålla den rastypiska mentaliteten – det vakna, intelligenta och livliga temperamentet och det anpassningsbara sättet
- Bibehålla funktionell exteriör med för rasen karaktäristiska rörelser, rastypisk päls och välformat huvud med korrekta glasögonmarkeringar
- Arbeta för att öka antalet individer, samt bibehålla rasens goda förmåga att föda och ta hand om sina valpar.

AVELSSTRATEGI FÖR KEESHOND

Ökad genetisk variation

Det är av stor vikt att bibehålla och helst öka rasens genetiska variation. Med tanke på att rasens numerär minskat under senare år kan detta vara problematiskt. Ett långsiktigt arbete med målet att sänka inavelsgraden bör inledas. Inavelsgraden bör ligga under 2,5%.

För perioden 1998-2003 är den genomsnittliga inavelsgraden 3,7 %.

	Högsta inavelsgrad i enskild kull	Genomsnitt för årets kullar
1998	10,8	3,66
1999	10,8	4,73
2000	13,3	4,88
2001	10,6	3,05
2002	13,0	3,04
2003	10,6	3,12

En barnbarnskurva för hanhundar framtagen i Genetica/Lathunden visar att

- 7 avelshannar har mellan 200 och 340 barnbarn, av dessa hanhundar är 5 stycken importerade till Sverige;
- 15 hanhundar (varav 6 stycken importer) har mellan 100 och 200 barnbarn;
- 25 hanhundar (varav 6 stycken importer) har mellan 50 och 100 barnbarn.

Motsvarande kurva för tikar visar att

- 14 stycken (varav 4 importer) har mellan 100 och 195 barnbarn;
- 30 tikar (varav 2 importer) har mellan 50 och 100 barnbarn.

Materialet omfattar hundar från tidigt 60-tal fram till år 2003.

Det är positivt för rasen med fortsatt import av avelsdjur eller sperma eller annat internationellt samarbete. Att arbeta för en genetisk variation är nödvändig för att rasen skall kunna lämnas över så frisk som möjligt till nästa generations uppfödare.

Hanhundsanvändning

Det är viktigt att begränsa användandet av enskild hanhund för att bibehålla den genetiska variationen och minska spridandet av sjukdomar.

Avelsrekommendationer

- En hane skall inte användas till mer än 25% av de hundar som registreras/år under sin livstid, dvs inte producera mer än ca 30 valpar.
- När en hane har använts till 3 kullar bör man helst göra ett uppehåll under 1-2 år, så att man ser hur valparna utvecklas, innan hanhunden används till fler kullar
- Närmare släktskapsparningar än kusinparningar (6,25%) bör göras endast i undantagsfall
- Hanhund skall inte användas i avel innan han fyllt 15 månader
- Tik skall inte paras innan hon uppnått 20 månaders ålder

Målsättning

Att inom 10 år minska inavelsgraden till 2,5 %.

Jämförelse av antal tikar resp. hanar i avel

<u>Reg.år</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>
Antal tikar i avel	27	26	22	22	26	19	26
Antal hanar i avel	19	18	17	16	20	13	18
Differens	8	8	5	6	6	6	8

Fertilitet

Den genomsnittliga keeshondkullen innehåller 4,7 valpar, men antalet valpar varierar från en enda till nio valpar.

Tikarna är mycket duktiga mödrar och föder för det mesta utan några komplikationer. De tar väl hand om sina valpar, har gott om mjölk och ett stort tålamod och moderliga instinkter. De är lättparade och har ganska lätt att bli dräktiga.

Hanarna är också mestadels duktiga att para och insemination förekommer troligen endast med importerad sperma.

Eftersom rasens numerär är på nedåtgående finns risk för en minskad avelsbas. Vi bör därför försöka öka antalet födda valpar genom att öka antalet tikar och hanhundar som går i avel.

Avelsrekommendationer

- Uppfödare bör inte använda tikar med tidigare förlossningsproblem i avel.
- Hanhundar som används i avel bör ha normal könsdrift.
- Uppfödare uppmuntras att använda fler individer i avel.

Målsättning

Att inom 10 år höja antalet registrerade valpar per år till 150 st.

Mentala egenskaper

Det typiska temperamentet med egenskaper som intelligens, uppmärksamhet och livlighet skall tillvaratas. Keesen skall vara tillgiven, läraaktig, vaksam och ha en låg jaktlust.

Avelsrekommendationer

- Endast använda avelsdjur som uppfyller vad standarden kräver, nämligen att en keeshond "alltid skall vara uppmärksam, livlig och mycket tillgiven sin ägare. Den skall vara mycket läraaktig och lätt att fostra. --- Den är varken ängslig eller aggressiv."

Målsättning

Att i avel avstå från att använda hundar med från standarden avvikande temperament

Exteriör

En keeshond skall vara kort, kompakt och kraftigt byggd, men får för den skull inte vara tung. Den skall ge ett intryck av elegans, förmedlat av kroppshållning, rörelser och den fräscha, vältecknade pälsen. Markeringarna i ansiktet, glasögonen runt de mörka ögonen, de alert hållna öronen, svansens lurviga plym, orubbligt liggande tätt mot ryggen, förmedlar det typiska i keesens karaktär: det pigga, nyfikna, obekymrade. Enligt rasspecialister från England har vi hög standard på de hundar som visas på utställningar.

Avelsrekommendationer

- Uppfödare skall vara väl förtrogna med rasstandarderna och dess innebörd. De bör vara särskilt uppmärksamma på:
  - korrekt storlek;
  - friktionsfria rastypiska rörelser - trånga instabila rörelser är ett vanligt fel;
  - pälsens kvalitet och markeringar, huvud och uttryck;
  - korrekt bett - tandbortfall och bettfel förekommer.
- Uppfödare bör i möjligaste mån delta på av Keeshondringen anordnade uppfödarräffor och konferenser för att kunna hålla sig informerade om vad som händer inom rasen.
- Uppfödare bör undvika att använda omeriterade (minst 1:a pris i kvalitet på utställning) djur i avel.

Målsättning

Att öka uppfödarnas intresse för att föda upp exteriört fullgoda djur. Att bibehålla den erkänt goda kvaliteten på utställningshundarna och höja nivån på genomsnittsindividen.

Hälsa

Keeshond är en huvudsakligen frisk och sund ras. Den är av de flesta försäkringsbolag satt i mellanklassen 3.

Övergripande målsättning

Vår målsättning är att vår ras skall flyttas ner från klass 3 till klass 2 inom 10 år.

HD AD

Höftledsdysplasi innebär att leddskålen är för grund, varför höftledskulan får ett otillräckligt stöd och leden blir ostadig. Det leder till att hunden får broskförslitning och på sikt pålagringar. Lårbenshuvudet blir också mer eller mindre deformerat, beroende dels på graden dysplasi, dels på hundens kroppsvikt. Vissa hundar med lindrigare grad behöver inte ha några besvär och HD-graden står heller inte i relation till den enskilda hundens problem.

De allra flesta uppfödare HD-röntgar samtliga sina avelsdjur.

Det nya avläsningssystemet har medfört att en större andel individer betecknas som HD-belastade än vad det gamla systemet utvisade. En noggrann utvärdering av orsakerna till detta bör genomföras.

HD-statistik för Keeshond. Sammanställd från SKKs lista Femårsperioder på gamla avläsningen; Tre år på nya avläsningen

Period	Antal reg.	Antal röntgade	% röntgade	% ua	% lindrig	% måttlig-grav
1979-83	760	122	16,0	91,8	4,0	4,1
1984-88	1051	254	24,2	89,8	5,1	5,1
1989-93	816	251	30,8	89,2	7,6	3,2
1994-98	642	206	32,1	90,0	7,8	1,9
snitt			25,5	90,2	6,1	3,6
				% A och B	% C	% D och E
1999-2001	303	75	24,8	81,3	13,3	5,3

AD-statistik

Period	Antal reg.	Antal röntgade	% röntgade	% ua	% lindrig	% måttlig	% kraftig
--------	------------	----------------	------------	------	-----------	-----------	-----------

1979-2001	3269	414	12,7	79	14	6	2
-----------	------	-----	------	----	----	---	---

Avelsrekommendationer

• Det är inte förenligt med SKK:s grundregler att till avel använda hundar med defekter som kan nedärvas. Uppfödare bör sträva efter att använda individer med officiellt känd HD- och AD-status.

Målsättning

Att verka för att uppfödare fortsätter att HD- och AD-röntga samtliga avelsdjur.

Övriga defekter och sjukdomar

Nedan redovisas några defekter/sjukdomar som enligt försäkringsbolagens statistik förekommer inom rasen eller där uppfödare enligt enkäter redovisat förekomst av dessa inom rasen.

Päls- och hudproblem

Päls- och hudproblem av olika slag förekommer hos en pälshundsras som keeshond, men orsakerna är skiftande och ofta svårutredda. Behandlingar och effekt av dessa varierar.

Black skin

"Black skin" innebär en lokal pigmentering av huden med håravfall, framför allt runt halsen och på lårens baksidor. Den kala huden är vanligen klådfri och hunden för övrigt frisk och opåverkad. Flera teorier har framförts under åren: nedsatt förmåga att ta upp fett; nedsatt sköldkörtelfunktion; brist på tillväxthormon. Eventuell arvsång är oklar.

Livmodersinflammation

Är inte vanligare än på andra raser och upplevs inte som något större problem.

Diabetes mellitus

En ärtlig form av diabetes mellitus (sockersjuka) förekommer hos rasen keeshond. Den orsakas av att Langerhans' öar i bukspottskörteln som producerar insulin är underutvecklade. Arvsångens är enkel recessiv.

Epilepsi

Epilepsi hos keeshond har uppmärksamats och med varierande framgång forskats kring framför allt i England. Klart är att även i Sverige förekommer fall av idiopatisk epilepsi hos rasen. Under perioden 1995-2003 redovisar Agria 17 fall av veterinärvård för idiopatisk epilepsi eller epileptiforma kramper. Under samma period redovisas liversättning för åtta keeshond med denna diagnos. Problemet kan hållas under kontroll genom att enskilda uppfödare gallrar i sitt eget avelsmaterial.

Tumörer

Tumörer och neoplastiska förändringar förekommer oftare hos arten hund än hos andra djur som t.ex. katt. Hos rasen keeshond kan konstateras att juvertumörer och yttre tumörer är mindre vanliga än hos flertalet andra raser. Däremot tycks tumörer i inre organ vara något mer frekventa och där påverkar de troligen individen mer.

Allmänna rekommendationer

För att komma tillrätta med sjukdomar som förekommer i ökad frekvens och där ärftlighet kan misstänkas, behövs information från uppfödare och hundägare för att kartlägga problemet och eventuellt fastställa arvsångens. Först därefter kan man ge rekommendationer för bekämpning av defekten.

Ärftligt betingade sjukdomar hos den egna uppfödningen är uppfödaren skyldig att inrapportera till avelskommittén.

Som allmänt råd gäller att sjuka hundar, eller hundar som ger avkomma med sjukdom med trolig ärftlig bakgrund, naturligtvis inte fortsatt bör användas i avel.

För att nå framsteg i avelsarbetet gäller att inte ha för många egenskaper att ta hänsyn till. Det är viktigt att de för individen allvarliga sjukdomarna/defekterna prioriteras.